

PREDLOG PROGRAMA RADA DEKANA PRAVNOG FAKULTETA UNIVERZITETA CRNE GORE ZA MANDATNI PERIOD 2025 – 2028

Kandidat - prof. dr Vladimir Savković

ZNAČAJ I ULOGA PRAVNOG FAKULTETA U CRNOGORSKOM DRUŠTVU

Kao osnivač Univerziteta Crne Gore i jedina javna ustanova za obrazovanje pravnika u našoj državi, već duže od 50 godina, Pravni fakultet je nosilac razvoja pravne misli i pravnog sistema Crne Gore u cjelini. Najprije kao student i u tom svojstvu član tada upravljačkog tijela - Savjeta Pravnog fakulteta, potom kao student–prodekan, saradnik i predstavnik saradnika u Vijeću, kao docent, prodekan za nastavu, vanredni i redovni profesor, tokom bezmalo 30 godina provedenih na Pravnom fakultetu, svjedok sam da je na tom, za crnogorske prilike izuzetno dugačkom putu bilo i uspona i padova. No, jednako tako sam svjedok i da je naš fakultet uvijek, a posebno u prelomnim trenucima, uspijevao da pruži snažan podsticaj emancipaciji i razvoju crnogorskog društva. Iznad svega, to je postignuto školovanjem generacija pravnika koje su svojim profesionalnim angažmanom omogućile državi Crnoj Gori da se danas s pravom smatra dijelom zajednice prosvijećenih evropskih naroda. Prema tome, edukacija kvalitetnih, državnog i javnog interesu posvećenih pravnika je bila i ostaje ključna misija naše ustanove. Za njeno uspješno ostvarenje, međutim, primarno je jačanje kadrovskih, prostornih i drugih naučno-istraživačkih kapaciteta. Zato Pravni fakultet mora iskoristiti dobru osnovu stvorenu posljednjih godina, iskoračiti još snažnije i predstaviti se domaćoj i široj javnosti kao ustanova od najvećeg državnog značaja, važan društveni akter i kredibilan partner sposoban da se prilagodi savremenim trendovima i prati potrebe crnogorske države i društva, povlačeći i uspješno koristeći finansijska sredstva iz javnih i drugih izvora radi podizanja kvaliteta svih, a posebno nastavnih i naučno-istraživačkih aktivnosti.

Razumije se, svako vrijeme nosi nove izazove, a s obzirom na dinamiku društvenih procesa kojoj svjedočimo, izvjesno je da će izazovi s kojima će se Pravni fakultet suočiti u narednom periodu biti i veliki i brojni. Prije svih, to je donošenje novog Zakona o visokom obrazovanju i akreditacija studijskih programa koji treba da zadovolje potrebe svih zainteresovanih strana. Očekivanja od reformisanog zakonskog teksta imaju studenti i nastavni kadar, privreda, kao i javna administracija u svojim nastojanjima da odgovori zadatku dostizanja punopravnog članstva Crne Gore u Evropskoj uniji, ali i uspješnog predstavljanja naše države u njenim institucijama, nakon toga. U tom smislu, po donošenju novog Zakona o visokom obrazovanju, od posebnog značaja biće akreditovanje jednog od modela studija koji ostavljaju mogućnost izdavanja diplome o stečenoj kvalifikaciji VII1 (ekvivalent: 240 ECTS (CSPK) kredita), čime ćemo omogućiti našim studentima da bez nepotrebnog odgađanja zakorače u svijet pravničke profesije.

Na širem planu, budući da se Crna Gora nalazi na pragu Evropske unije, posebno važan izazov i ujedno zadatak biće kvalitetno pripremiti buduće i učestvovati u pripremi već školovanih generacija pravnika za punopravno članstvo naše države u Evropskoj uniji, s obzirom da je riječ o okolnosti koja će promijeniti neke od ključnih postulata na kojima decenijama počiva crnogorski pravni sistem. U tom procesu, po prirodi stvari, Pravni fakultet imaće centralnu ulogu, ali i veliki izazov pred sobom.

Na drugoj stani, promjene, kao i gore navedeni i drugi izazovi koji promjene stavljaju pred nas su jedna od rijetkih konstanti u životu, pa ih valja na vrijeme razumjeti i dočekati spremno. Štaviše, kada je to moguće, poželjno ih je anticipirati i ići im u susret, te na taj način makar dijelom i upravljati procesima radi zaštite sopstvenih vrijednosti i na njima zasnovanih interesa. Smatram da bi takav pristup trebalo da predstavlja još jednu stratešku odrednicu svih naučnih, organizacionih i drugih aktivnosti Pravnog fakulteta u narednom periodu, a da bi njegovoj realizaciji svaki član nastavnog osoblja trebalo da pruži lični pečat i doprinos.

Najzad, kao kolektiv, moramo aktivno raditi na tome da državu Crnu Goru i sam Univerzitet učinimo dodatno svjesnim okolnosti da, kao jedina državna ustanova ovog tipa, Pravni fakultet mora snažno razvijati svoj akademski potencijal i kao takav predstavljati moćnu ekspertsku podršku državi Crnoj Gori u različitim integrativnim procesima, te kadrovsku bazu za brojne međunarodne i nacionalne institucije u kojima državu moraju predstavljati visoko-kvalifikovani kadrovi sa ekspertskim znanjem iz pojedinih oblasti pravne nauke. To je preduslov da u bliskoj budućnosti otvorimo prostor za snažno širenje kadrovske osnove, posebno u segmentima pravne nauke od funkcionalnog značaja za našu državu, ali i odgovarajuće unapređenje prostornih i drugih materijalnih resursa, koje tome mora prethoditi. Naročito vrijedan, ali ne i dovoljan iskorak na tom planu je nova biblioteka Pravnog fakulteta, čije otvaranje se očekuje u narednoj godini.

Navedene strateške odrednice razvoja moguće je realizovati samo zajedničkim naporima, prevazilaženjem nepotrebnih i profesionalnom pristupu poslu neprimjerenih podjela i negativnih predrasuda, te ozbiljnim i posvećenim radom svih članova kolektiva Pravnog fakulteta. Rad na ostvarivanju ovih ciljeva mlađi akademski kadar mora shvatiti kao priliku da razvije profesionalne vještine, te stekne stručnu prepoznatljivost i prestiž u društvu, a iskusnije i profesionalno ostvarene kolege kao priliku da na pravi način uzvrate ustanovi i društvu koji su im omogućili da dostignu akademske i profesionalne visine. U tom smislu, svaki član akademskog, ali i administrativnog osoblja bi trebalo da bude duboko svjestan istorijske misije Pravnog fakulteta u crnogorskom društvu i uloge koja mu je, po prirodi stvari, namijenjena u periodu koji slijedi.

KLJUČNI PRAVCI DJELOVANJA I RAZVOJA PRAVNOG FAKULTETA

1. Osavremenjavanje postojećih i/ili akreditacija novih studijskih programa

U prethodnom periodu, Pravni fakultet je, shodno politici Univerziteta Crne Gore, usvojio i implementirao sistem studiranja „3+2“, što podrazumijeva trogodišnje osnovne i dvogodišnje master studije. Ovaj sistem je bio i ostao neprilagođen realnim potrebama pravničke profesije i tržišta rada u širem smislu. Naime, ključne profesije iz oblasti prava (sudija, tužilac, advokat, notar, javni izvršitelji druge), prema pozitivnom pravu Crne Gore, bile su i ostale regulisane profesije kojima je pristup moguć samo sa nacionalnom kvalifikacijom VII1 (240 kredita CSPK-a). S obzirom da se na tom planu ne očekuju promjene, u perspektivi je neophodno preći na neki od modela studija (4 + 1 ili 3 + 1 + 1) koji će Pravnom fakultetu omogućiti izdavanje diplome o stečenoj kvalifikaciji VII1 u okviru nacionalnog okvira kvalifikacija (ekvivalent: 240 kredita CSPK-a), što dosad nije bio slučaj. Na taj način, uklonimo hendikep koji su naši studenti imali posljednjih godina u odnosu na svoje kolege sa fakulteta iz država u okruženju, koji su nakon okončanja četvorogodišnjih osnovnih studija imali mogućnost da brže nego naši studenti pristupe regulisanim profesijama iz oblasti prava.

Uz osnovne, posebnu pažnju valja posvetiti i master studijama. Očekivani skori ulazak Crne Gore u Evropsku uniju daje Pravnom fakultetu priliku, ali jednako tako i obavezu da razmotri mogućnost akreditacije posebnog studijskog programa na master studijama, u okviru kojeg bi sveobuhvatno bilo izučavano pravo Evropske unije. Mišljenja sam da ovaj studijski program može donijeti višestruku korist i Pravnom fakultetu i državi Crnoj Gori. Preciznije, kada je Pravni fakultet u pitanju, isti bi otvorio prostor za brži ulazak mlađeg akademskog kadra u nastavu i usavršavanje u naučnoj oblasti u kojoj Crna Gora ima deficit afirmisanih naučnih radnika i stručnjaka. Takođe, Pravni fakultet mogao bi se dodatno pozicionirati kao centralna ustanova za, vrijeme će pokazati, apsolutno neophodnu dodatnu edukaciju naše pravničke profesije i državne administracije iz ove oblasti prava. Na drugoj strani, država Crna Gora dobila bi referentnu ustanovu za izučavanje i analizu razvoja prava Evropske unije, praktično u realnom vremenu, što može biti od velikog značaja za pravovremeno i kvalitetno ispunjavanje velikog broja novih obaveza koje će joj svakodnevno biti nametane kao državi članici Evropske unije.

Najzad, predstojeću akreditaciju studijskih programa valja iskoristiti i za njihovo osavremenjavanje, što podrazumijeva ne samo uvođenje novih predmeta za koje Pravni fakultet ima na raspolaganju adekvatan nastavni kadar, već i redovno prilagođavanje nastavnih jedinica u okviru postojećih predmeta. U tom smislu, uz standardnu obavezu prepoznavanja savremenih trendova u razvoju pojedinih grana prava na nacionalnom i širem planu, Pravni fakultet je posebno dužan uvažiti okolnost da je Crna Gora, po svemu

sudeći, naredna članica Evropske unije. To je okolnost koja će radikalno izmijeniti postojeći pravni sistem naše države, između ostalog, kroz primjenu načela supremacije i neposrednog dejstva prava Evropske unije. Dakle, od vitalnog je interesa i za državu i za naše studente, buduće nosioce pravničke profesije u Crnoj Gori, da od samog početka, dakle, već na osnovnim studijama, budu adekvatno edukovani o specifičnostima funkcionisanja pravnog sistema jedne države članice Evropske unije i na materijalnopravnom i na procesnopravnom planu. S tim u vezi, radi pravovremene razmjene iskustava, Pravni fakultet mora uspostaviti tješnju saradnju sa sličnim ustanovama iz država članica Evropske unije, posebno onima koje su nam po pravnoj tradiciji i kulturi najbližije, te stvarati prostor za intenzivniju razmjenu studenata i nastavnog osoblja.

2. Podrška unapređenju naučno-istraživačkog rada

Naučno-istraživački rad na Pravnom fakultetu mora biti još više podstican i vrednovan. U tom smislu, potrebno je, u skladu sa finansijskim mogućnostima i prilikama koje se pružaju našoj ustanovi kroz domaće i evropske linije finansiranja institucionalnog razvoja i saradnje:

- organizaciono i materijalno podsticati mobilnost akademskog kadra Pravnog fakulteta koja je naučno-istraživačkog karaktera,
- obezbijediti pristup najkvalitetnijim bazama podataka za stručnu pravnu literaturu (e.g. Kluwer Law International, HeinOnline, EBSCO i dr.), bez koje naše akademsko osoblje ne može adekvatno istraživati, pisati i objavljivati aktuelnu udžbeničku literaturu, monografije i naučne radove u prestižnim časopisima,
- kontinuirano raditi na podizanju kvaliteta Zbornika Pravnog fakulteta, kao i njegove atraktivnosti za naučne radnike putem stvaranja uslova za njegovo uvrštavanje u relevantne citatne indekse u doglednoj budućnosti.
- raditi na tome da se akademskom osoblju omogući pohađanje kurseva stranih jezika, kako bi isto bilo u prilici da u punoj mjeri koristi programe mobilnosti, dostupne baze podataka strane pravne literature i kanale komunikacije sa srodnim institucijama usmjerene na osmišljavanje i realizaciju zajedničkih projekata,
- oformiti i u mjeri mogućeg organizaciono-finansijski podstaći projektne timove iz sastava akademskog, ali i administrativnog kadra kada za to postoji realna potreba, koji bi bili angažovani na izradi naučnih i drugih projekata, prikupljanju sredstva za njihovo finansiranje i realizaciju istih,
- organizaciono-finansijski podsticati učešće akademskog kadra u istaknutim međunarodnim istraživačkim projektima,

- uključiti u naučno-istraživačku i projektnu aktivnost studente, posebno doktorskih i master studija,
- razvijati multidisciplinarni pristup kroz zajedničku organizaciju naučno-istraživačkih aktivnosti sa drugim jedinicama Univerziteta Crne Gore, ali i stručnim ustanovama i profesionalnim udruženjima iz Crne Gore,
- uz saradnju sa Sudskim savjetom i crnogorskim sudovima, kada to priroda samog postupka dozvoljava, organizovati održavanje pojedinih ročišta u Sudnici Pravnog fakulteta, uz stvaranje uslova da suđenju prisustvuju naši studenti i nastavnici, u svojstvu zainteresovane javnosti.

3. Podizanje kvaliteta nastave i ukupnog seta usluga koje Pravni fakultet obezbjeđuje svojim studentima, uz otvorenost za studentske inicijative i potrebe

Postizanje i održavanje visokog kvaliteta nastavnog i ispitnog procesa je stalni imperativ. Imajući u vidu naučne oblasti čije izučavanje organizuje i promoviše, Pravni fakultet mora dodatno voditi računa o adekvatnoj primjeni Zakona o visokom obrazovanju i internih akata Univerziteta kojima su propisana pravila studiranja na osnovnim, master i doktorskim studijama. Tamo gdje postoji potreba, ova pravila je potrebno dodatno tumačiti i na taj način precizirati u cilju otklanjanja nejasnoća koje opterećuju i studente i nastavnike.

Posebna pažnja mora biti posvećena praktičnoj nastavi kao vidu pripreme naših studenata za uspješan prelazak iz akademskih u profesionalne vode. S tim u vezi, modeli praktične nastave moraju biti pažljivo razmatrani već tokom pripreme faze za akreditaciju novih studijskih programa, a u proces evaluacije potrebno je od starta uključiti same studente, tj. njihove predstavnike, te insistirati na izvodljivim i dugoročno održivim rješenjima, koja će uvažiti objektivna ograničenja koja postoje na ovom planu.

Na drugoj strani, još uvijek postoji značajan prostor za poboljšanje kvaliteta studentskog života na fakultetu, čemu bliskom saradnjom najviše mogu doprinijeti uprava fakulteta i same studentske organizacije. Naprijed navedeni su samo neki od modela i pravaca te saradnje.

- Prvo, studenti, posebno jednog pravnog fakulteta, moraju imati mogućnost da steknu širok spektar relevantnih znanja i vještina. Mora im biti omogućeno da dodatno osmišljavaju vrijeme provedeno na fakultetu. U tom smislu, potrebno je aktivirati i podstaći rad debatnih i retorskih klubova u kojima se razvijaju vještine kritičkog promišljanja, preciznog argumentovanja, ali i lijepog i ubjedljivog govorenja.

- Drugo, potrebno je podstaći i rad naših studenata u timovima koji se spremaju za različita međunarodna takmičenja koja potenciraju razvoj ovih vještina, poput Vis Moot – a, na kojem su naši studenti redovno učestvovali prethodnih godina.
- Treće, Pravni fakultet treba da bude mjesto razmjene ekspertskih i kritičkih mišljenja pravnih i stručnjaka iz drugih oblasti društvenog života čija znanja mogu obogatiti duh i kvantum opštih znanja naših studenata. Ujedno, to je i prilika da kroz primjere profesionalnih i životnih uspjeha bivših studenata nadahnemo nove generacije da se izgrade kako u užem, profesionalnom tako i širem, vrijednosnom i ljudskom smislu.
- Četvrto, u saradnji s ključnim poslodavcima naših studenata, poput advokatskih i notarskih kancelarija, javnih izvršitelja, javne uprave, te velikih privrednih subjekata (banaka, osiguravajućih društava i dr.), potrebno je osmisliti i ponuditi programe ubrzane profesionalne afirmacije najboljih studenata i na taj način promovisati izvrsnost kao cilj studiranja. Vjerujem da danas, više nego ikad ranije, za tako nešto postoji obostrano interesovanje studenata i potencijalnih poslodavaca.
- Peto, u mjeri mogućeg, studentima valja obezbijediti stabilan finansijski podsticaj za organizaciju različitih zabavno-rekreativnih aktivnosti usmjerenih na podizanje kvaliteta studentskog života na samom fakultetu, ali i van njega, u mjeri mogućeg.
- Šesto, Pravni fakultet se mora sa dužnom pažnjom odnositi prema zahtjevima, peticijama i drugim oblicima artikulacije studentskih stavova. Razumije se, u skladu sa našom obrazovnom misijom, u takvim prilikama smo dužni da, zajedno sa našim mladim kolegama, vodimo računa o načinu artikulacije njihovih stavova, ali i granicama priznatih im prava i korespondirajućih obaveza Pravnog fakulteta.
- Sedmo, Pravni fakultet dužan je raditi na kontinuiranom unapređenju uslova studiranja za studente iz spektra osoba sa invaliditetom kroz saradnju sa relevantnim institucijama i NVO (e.g. izrada audio knjiga i prezentacija, izrada posebnih instrukcija za način i uslove sprovođenja ispitnog procesa i dr.).
- Osmo, nastaviti praksu nagrađivanja najboljih studenata i u saradnji sa nadležnim organima Univerziteta raditi na širenju mogućnosti da Pravni fakultet svojim najboljim studentima otvori prostor za ostvarivanje profesionalnog angažmana na samom fakultetu i profilisanje u buduće članove akademske zajednice Univerziteta Crne Gore, u skladu s potrebama nastavnog procesa.
- Deveto, kroz rad Alumni kluba, kao i u saradnji s ovim klubom, potrebno je omogućiti bivšim studentima da ostanu blisko povezani s Pravnim fakultetom podsticanjem njihovih aktivnosti koje su usmjerene na promociju dobrih profesionalnih praksi, organizaciju stručnih debata, gostujućih predavanja i drugih javnih događaja koji će doprijeti vidljivosti i ugledu Pravnog fakulteta i pravničke profesije u Crnoj Gori, kao i širenju spektra edukativnih sadržaja na raspolaganju našim studentima.

4. Stvaranje mogućnosti za kontinuirano usavršavanje akademskog kadra i unapređenje kvaliteta života

U uspješnim akademskim sredinama, visok stepen stručnosti i kvalitet ukupnog profesionalnog angažmana prate redovno usavršavanje i adekvatan životni standard svih članova kolektiva, posebno akademskog kadra. Iako u uslovima života i rada na visoko-integrisanom univerzitetu poput našeg to najvećim dijelom zavisi od univerzitetskih instanci, zahvaljujući postojanju sopstvenih, istina, relativno malih prihoda, rad i pomaci na tom planu mogući su i na nivou samog fakulteta. S tim u vezi, vrijedi imati u vidu i to da je na Pravnom fakultetu angažovan relativno mali broj pripadnika akademskog osoblja. Iako smatram da broj članova akademskog osoblja, iz ranije navedenih razloga, treba postepeno uvećavati, u predmetnom kontekstu radi se o prednosti koja dozvoljava primjenu individualnog pristupa kao standarda u radu koji svaka uprava može i treba da obezbijedi.

U vezi sa gore navedenim, smatram i to da je Pravni fakultet ustanova koja svojim položajem u društvu, samostalnim i zajedničkim naučnim i komercijalnim projektima sa domaćim i inostranim partnerima u budućnosti može i mora da dođe u situaciju da svojim kadrovima pruži priliku za kreativno ispoljavanje individualnih afiniteta na planu sticanja specifičnih znanja, istupanja na javnoj sceni kroz učešće u različitim oblicima javnog diskursa organizovanih na fakultetu ili van njega, kao i komercijalnu primjenu stručnih znanja. Za tako nešto, međutim, neophodan je i proaktivan pristup samog akademskog kadra.

5. Stvaranje uslova za stručno usavršavanje i rast životnog standarda administrativnog osoblja, kao i približavanje administrativnih servisa standardima modernog obrazovanja, uz individualizaciju ovlašćenja i odgovornosti

Administrativno osoblje Pravnog fakulteta jeste i mora se osjećati značajnim i integrisanim dijelom ove institucije, a rad studentske, kao i drugih administrativnih službi može i mora se konstantno prilagođavati standardima obrazovanja u razvijenijim univerzitetskim sredinama. Naime, studentska i druge administrativne službe su prvi dodir naših studenata i ukupne javnosti s Pravnim fakultetom i u tom smislu njegovo su „lice“. Stoga, uz sva ograničenja koja su rezultat visokog nivoa integrisanosti Univerziteta Crne Gore, posebno na planu finansiranja, organizacije i pružanja administrativnih usluga, u mjeri mogućeg, zaposlenima u administraciji potrebno je obezbijediti na učinku i odnosu prema radnim obavezama zasnovanu finansijsku stimulaciju, ali i odgovarajuće programe obuke i usavršavanja (e.g. pohađanje kurseva stranih jezika, međunarodna mobilnost, IT obuke i dr.). Na drugoj strani, potrebno je jasno utvrditi pojedinačne odgovornosti i ovlašćenja, te odgovarajuće indikatore pomenutog učinka i odnosa prema radnim obavezama.

S obzirom na brojne mogućnosti povećanja intenziteta međunarodne mobilnosti studenata, nastavnog kadra, ali i administrativnog osoblja, upravo u cilju intenziviranja razmjene administrativnog osoblja, potrebno je razmotriti dodatne oblike podsticaja, poput uključivanja administrativnog osoblja u aktivnosti povodom nedjelje mobilnosti koja se na Pravnom fakultetu obilježava svake godine i drugih inicijativa koje koordinira prodekan za međunarodnu saradnju.

6. Međunarodna i institucionalna saradnja

U prethodnom periodu preduzeti su značajni naponi na intenziviranju međunarodne saradnje Pravnog fakulteta, što je rezultiralo vrijednim i uspješno sprovedenim međunarodnim projektima u kojima sam i sam uzeo učešća. Taj trend potrebno je nastaviti, kvalitativno i organizaciono nadograditi i dodatno uskladiti s potrebama Pravnog fakulteta, ali i cjelokupnog crnogorskog društva, posebno u susret članstvu u Evropskoj uniji. S tim u vezi, dolje navedeni su samo neki od mogućih i poželjnih pravaca djelovanja. Razumije se, svaki od njih podrazumijeva proaktivan odnos i angažman akademskog, ali i administrativnog osoblja Pravnog fakulteta, pa i samih studenata.

- Osmišljavanje strateških pravaca djelovanja na planu projektne aktivnosti i formiranje ciljano sastavljenih timova radi izrade, apliciranja i realizacije međunarodnih i nacionalnih projekata iz različitih oblasti rada Pravnog fakulteta.
- Na temelju brojnih sporazuma o saradnji sa pravnim fakultetima u okruženju, inicirati formiranje zajedničkih timova radi osmišljavanja ideja za zajedničke projekte i njihove realizacije.
- Korišćenje prilika, dostupnih fondova i programa mobilnosti za angažovanje domaćih stručnjaka i nastavnog kadra sa stranih univerziteta, radi obogaćivanja kvaliteta nastave i ukupnog kvantuma znanja naših studenata, ali i nastavnog osoblja.
- Korišćenje dostupnih programa mobilnosti preko kojih bi naši studenti i nastavnici bili u prilici da borave na prestižnim univerzitetima u Evropi radi usavršavanja i obuke u pogledu izgradnje i primjene novih nastavnih modela i praksi.
- Organizacija međunarodnih naučnih konferencija, koje su najdirektniji način za obnavljanje i uspostavljanje mostova kolegijalne i naučne saradnje, afirmaciju mlađeg akademskog kadra i podizanje naučnog rejtinga i vidljivosti Pravnog fakulteta na domaćoj i međunarodnoj naučnoj sceni.
- Proaktivan pristup u regionalnim asocijacijama, poput SEELS-a, radi efikasnijeg korišćenja prilika za saradnju i učešće u naučnim i stručnim projektima takvih asocijacija.

- U okvirima aktuelnih i budućih regulatornih ograničenja, uključivanje administrativnog osoblja i studenata u tehničku pripremu i realizaciju naučnih i drugih projekata Pravnog fakulteta. Time se ne širi samo krug potencijalnih stakeholdera, već i krug lica koja će steći specifična znanja na planu izrade i realizacije ove vrste projekata, što je od posebne važnosti za izgradnju i očuvanje institucionalne memorije Pravnog fakulteta i Univerziteta Crne Gore.

7. Jačanje prepoznatljivosti Pravnog fakulteta na crnogorskoj stručnoj i javnoj sceni

Kroz jačanje intenziteta međunarodne naučne saradnje, kao i saradnje sa nacionalnim stručnim organizacijama i ustanovama i kvalitetno osmišljenu promociju ostalih značajnih aktivnosti, Pravni fakultet može dodatno poboljšati imidž na javnoj sceni i istaknuti svoj značaj u društvu. Mogućnosti za angažman na ovom planu su praktično neograničene. Naprijed su navedene neke od potencijalno najefikasnijih.

- Organizacija okruglih stolova na teme koje se tiču brojnih zakonskih intervencija čija je izrada u toku ili se planira, posebno u kontekstu aktuelnog sveobuhvatnog procesa usklađivanja nacionalnog zakonodavstva, a u perspektivi i Ustava, s pravom Evropske unije.
- Organizacija gostujućih predavanja i tematskih debata o pitanjima od društvenog značaja, kako s pozicija pravnih dilema koje ih prate tako i s pozicija srodnih društvenih nauka, što će, uz prisustvo i učešće naših i drugih stručnjaka iz oblasti prava, biti obezbijeđeno prisustvom i učešćem eminentnih stručnjaka i javnih ličnosti iz drugih sfera naučnog i društvenog djelovanja, koje Pravni fakultet i posebno njegovi studenti smatraju relevantnim i zanimljivim izlagačima.
- Organizovanje promocija naučnih monografija i drugih izdanja čiji su autori nastavnici Pravnog fakulteta.
- Organizacija međunarodnih i nacionalnih naučnih konferencija, o čemu je već bilo riječi u prethodnim tačkama.
- U mjeri mogućeg, s obzirom na okolnost da je izdavačka djelatnost na Univerzitetu Crne Gore centralizovana i time izmještena sa nivoa fakultetskih jedinica na nivo Univerziteta, potrebno je podsticati izdavačku djelatnost nastavnika Pravnog fakulteta, posebno u dijelu produkcije savremenim naučnim i obrazovnim trendovima prilagođene udžbeničke literature.

8. Dalja tehnička modernizacija prostornih kapaciteta

Na tehničkom planu, Pravni fakultet se može okarakterisati kao moderna i solidno opremljena obrazovna ustanova. No, bez obzira na ovu okolnost, postoji snažna potreba za daljim i kontinuiranim ulaganjima u tom pravcu. Primjera radi, iz planiranih projekata ili sopstvenih sredstava, fakultet bi trebalo da obezbijedi dodatnu računarsku opremu koja bi bila na raspolaganju njegovim brojnim studentima u prostorijama nove biblioteke čija se izgradnja, tj. uređenje očekuje u narednoj godini. Pritom, samu biblioteku valja osmisliti i pozicionirati kao nacionalni istraživački centar za oblast pravnih nauka opremljen savremenim „alatima“, koji će, uz prednosti za naše studente i akademsko osoblje, biti dostupan cjelokupnoj pravničkoj, pa i laičkoj javnosti.

Svakom članu akademskog osoblja valja dati priliku da u komunikaciji s upravom iznese i pojasni sopstvene potrebe i ideje na planu osavremenjavanja procesa rada, između ostalog, u dijelu koji se tiče potrebe za nabavkom savremenih nastavnih sredstava.

S obzirom na okolnost da će stavljanjem u funkciju nove biblioteke Pravnog fakulteta značajni prostorni kapaciteti biti oslobođeni, potrebno je osmisliti njihovu buduću funkciju, a potom i pronaći sredstva za adaptaciju shodno predviđenoj namjeni. S tim u vezi, smatram da slobodne prostorije treba opredijeliti za više potreba, i to dijelom za kancelarijski prostor, a dijelom za sale u kojima se održavaju savremeni oblici nastave, kao i vannastavne aktivnosti usmjerene na razvoj kompetencija i vještina naših studenata. Značajna sredstva, kao i dosad, potrebno je izdvojiti za investiciono održavanje postojećih prostornih i drugih tehničkih kapaciteta, uključujući i amortizovanu opremu koju koristi naše nastavno i administrativno osoblje.

9. Jačanje unutrašnje kohezije i duha saradnje

Unutrašnja kohezija i timski duh moraju biti pažljivo građeni i permanentno unapređivani. U tom smislu, smatram da kolektiv Pravnog fakulteta može i mora razvijati duh zajedništva kroz razne forme organizacije zajedničkih trenutaka u prostorijama naše ustanove i van nje. Na tom planu, saradnja između uprave Pravnog fakulteta i njegove sindikalne organizacije mora biti bliska i usmjerena na konkretne rezultate.

Razumije se, ne samo unutrašnju koheziju, već i sve druge navedene ciljeve, nemoguće je ostvariti bez kvalitetnog i aktivnog angažmana zaposlenih na Pravnom fakultetu, koji treba da bude prožet stavljanjem pojedinca u funkciju razvoja i izgradnje fakulteta kao savremene evropske obrazovne ustanove. Suštinski, to je i najveći profesionalni interes svakog nastavnika i zaposlenog na Pravnom fakultetu.

Prof. dr Vladimir Savković

